

**ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ
ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ДУХОВОЇ МУЗИКИ В КОНТЕКСТІ
НАЦІОНАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ
УКРАЇНИ ТА ЗАРУБІЖЖЯ**

THE HISTORY OF FORMATION
AND DEVELOPMENT PROSPECTS
OF WIND MUSIC IN THE CONTEXT
OF NATIONAL CULTURE
OF UKRAINE AND ABROAD
COUNTRIES

**Ministry of Education and Science of Ukraine
Rivne State Humanitarian University
Department of wind and percussion instruments of RSHU**

**THE HISTORY OF FORMATION
AND DEVELOPMENT PROSPECTS OF WIND MUSIC
IN THE CONTEXT OF NATIONAL CULTURE
OF UKRAINE
AND ABROAD COUNTRIES**

The collection of scientific works

Vol. 17

**Rivne
2025**

**Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра духових та ударних інструментів РДГУ**

**ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ
ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ДУХОВОЇ МУЗИКИ В КОНТЕКСТІ
НАЦІОНАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ТА ЗАРУБІЖЖЯ**

Збірник наукових праць

Випуск 17

**м. Рівне
2025**

УДК 780.8 : 780.64

I – 90

Збірник наукових праць зареєстровано Національною радою України з питань телебачення і радіомовлення, рішення від 25.01.2024 № 183, Ідентифікатор медіа R30-02251.

Збірник наукових праць видається з 2006 року.

Друкується за ухвалою Вченої ради Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 4 від 1 травня 2025 р.)

Редакційна колегія:

Цюлюпа С.Д. – заслужений діяч мистецтв України, кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри духових та ударних інструментів Інституту мистецтв РДГУ, **голова редакційної колегії;**

Палаженко О.П. – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри духових та ударних інструментів Інституту мистецтв РДГУ, **відповідальний секретар;**

Пьотр Лято – доктор мистецтвознавства, професор, м. Краків, Польща;

Карпак А.Я. – доктор мистецтвознавства, професор, м. Львів;

Качмарчик В.П. – доктор мистецтвознавства, професор, м. Київ;

Рада Славінська – доктор мистецтвознавства, професор, м. Пловдив, Болгарія;

Круль П.Ф. – доктор мистецтвознавства, професор, м. Івано-Франківськ;

Громченко В.В. – доктор мистецтвознавства, професор, м. Дніпро;

Сверлюк Я.В. – доктор педагогічних наук, професор, м. Рівне;

Вовк Р.А. – кандидат мистецтвознавства, професор, м. Київ;

Буркацький З.П. – кандидат мистецтвознавства, професор, м. Одеса;

Овчар О.П. – кандидат мистецтвознавства, доцент, м. Харків;

Слупський В.В. – кандидат мистецтвознавства, доцент, м. Київ;

Цюлюпа Н.Л. – кандидат педагогічних наук, доцент, м. Рівне;

Закопєць Л.М. – кандидат мистецтвознавства, професор, м. Львів.

Історія становлення та перспективи розвитку духової музики в контексті національної культури України та зарубіжжя. Збірник наукових праць. Випуск 17 / Упорядник С.Д. Цюлюпа. – Рівне: Волинські обереги, 2025. – 104 с.

ISSN 2522-1590 (Online)

ISSN 2522-1582 (Print)

У збірнику містяться результати наукових досліджень у жанрі духової музики, поєднані різні підходи дослідників до розкриття питань з історії виконавства на духових інструментах, створення духових оркестрів та перспективи їх розвитку, а також з методики викладання гри на духових інструментах.

Наукові статті висвітлюють корисну інформацію для викладачів, студентів, магістрантів, аспірантів та докторантів мистецьких закладів вищої освіти і широкого кола шанувальників жанру духової музики.

The collection contains the results of research in the genre of wind music, combines different approaches of researchers to disclose the issues of history performance on wind instruments, creation of brass bands and prospects for their development, as well as teaching the methodic of performance on musical instruments. Submitted problematics and scientific articles contain useful information for teachers, students, undergraduates, graduate students and doctoral students of art universities, as well as for a wide range of fans of the brass music genre.

УДК 780.8 : 780.64

**Збірник індексується в міжнародних науково-метричних базах
Google Scholar та Academic Resource Index Research Bib.**

*За достовірність фактів, дат, назв тощо відповідають автори статей.
Погляди авторів можуть не збігатися з позицією редакційної колегії.*

З М І С Т

Історія та теорія музичного мистецтва

Вовк Р.А., Заболотний П.О. В'ячеслав Тихонов – життєвий та творчий портрет виконавця, педагога, корифея кларнета.....	7
Вар'янюк О.І. Творча постать Владислава Швеця – основоположника львівської школи гри на трубі	24
Цюлюпа С.Д., Остапчук Р.О. Формування виконавських традицій гри на трубі в контексті музичного життя Рівненщини	29
Слупський В.В. Камерні ансамблі мідних духових інструментів у творчості Жанны Юхимівни Колодуб на прикладі сюїти «Строкати картинки»	35
Сіончук О.В. Духові оркестри України в умовах війни: виклики, адаптація, перспективи	39
Трачук Л.Д. Творча діяльність випускників Тульчинського фахового коледжу культури на мистецькій ниві України.....	44
Пінчук Р.В. Загальна характеристика музичної та просвітницької діяльності магістрантів мистецьких закладів вищої освіти	49
Димченко С.С., Димченко К.С. Історія створення та розвитку конкурсу імені Людвіга Котлара в культурно-мистецькому просторі України.....	52

Педагогіка та методика духового виконавства

Закопець Л.М. Характерні особливості роботи над звуком в процесі початкового етапу навчання гри на гобої	61
Клевець К.О. Розвиток емоційного інтелекту здобувачів освіти з дисципліни «Спецінструмент».....	66
Сиротюк Д.М. Методологія формування чистоти інтонації у музикантів-духовиків у процесі навчання гри на духових інструментах	70
Яровий Ю.В. Концерт № 2 для тромбона з оркестром Л. Колодуба: інтерпретаційний дискурс.....	73
Закопець М.Л., Палаженко О.П. Загальна характеристика формування фахової компетентності виконавців-духовиків у Європейських закладах вищої освіти.....	77
Вишневська І.П. Специфіка роботи концертмейстера в класі духових інструментів.....	83
Пастушок Т.В. Педагогічні умови формування комунікативної культури диригента дитячого оркестрового колективу.....	87
Відомості про авторів	92
Презентація сучасних наукових, навчально-методичних та нотних видань духовиками України та зарубіжжя (2014-2025 роки)	94

УДК 780.8:780.64:78(477.81)

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-1555-0836>ORCID iD: <https://orcid.org/0009-0004-8663-3796>

*Цюлюпа С.Д.,
м. Рівне
Останчук Р.О.
м. Рівне*

ФОРМУВАННЯ ВИКОНАВСЬКИХ ТРАДИЦІЙ ГРИ НА ТРУБІ В КОНТЕКСТІ МУЗИЧНОГО ЖИТТЯ РІВНЕНЩИНИ

Анотація. У статті досліджується процес формування виконавських традицій гри на трубі в музичному середовищі Рівненщини упродовж XX – початку XXI століття. Виокремлено основні чинники, що зумовили розвиток цього напрямку, зокрема діяльність духових оркестрів, музичних шкіл, культурно-освітніх установ, а також внесок видатних музикантів, які сприяли становленню регіональної виконавської школи. Проаналізовано вплив соціокультурних трансформацій, історичних подій і локальних музичних традицій на еволюцію виконавської практики. Акцентовано увагу на значущій ролі Рівненщини як важливого осередку духової культури в західноукраїнському регіоні.

Ключові слова: виконавська традиція, труба, музичне життя, музична освіта, регіональна школа.

Abstract. The article is devoted to the study of the formation process of the performance tradition of trumpet playing within the musical environment of Rivne region throughout the 20th and early 21st centuries. The key factors influencing the development of this field are identified, including the activities of brass bands, music schools, cultural and educational institutions, as well as prominent figures who made a significant contribution to the establishment of the regional performance school. The influence of socio-cultural transformations, historical events, and local musical traditions on the development of trumpet playing is analyzed. Particular attention is paid to the role of Rivne region as an active center of brass music culture in Western Ukraine.

Keywords: performance tradition, trumpet, musical life, brass bands, music education, regional school.

Постановка проблеми. Музичне життя Рівненщини являє собою багатогранний культурний феномен, у межах якого органічно поєднуються академічні, народні та естрадні форми музичного мистецтва. Важливе місце у цьому процесі посідає духовий інструмент – труба, яка протягом десятиліть відігравала значущу роль у формуванні регіонального музичного середовища. Незважаючи на вагомий внесок цього інструмента у професійну підготовку музикантів, функціонування духових оркестрів, ансамблів і сольну виконавську практику, проблема формування виконавських традицій гри на трубі в локальному контексті досі залишається малодослідженою.

У сучасному науковому дискурсі переважна увага зосереджується на загальноукраїнських аспектах становлення духової виконавської школи, натомість специфіка окремих регіонів – зокрема вплив місцевого культурного середовища, діяльність педагогічних шкіл, творчість видатних виконавців і викладачів, а також традиції оркестрового музикування на Рівненщині – потребує комплексного наукового осмислення.

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю збереження й популяризації локальних виконавських традицій, а також формування цілісного уявлення про еволюційні процеси музичного життя регіону в контексті духової культури. У зв'язку з цим виникає потреба у всебічному аналізі становлення та розвитку виконавських традицій гри на трубі в Рівненській області, що дозволить не лише зберегти культурно-історичну спадщину, але й окреслити перспективні напрями подальшого розвитку духової музики в регіоні.

Аналіз наукових досліджень і публікацій. Проблематика розвитку української школи гри на трубі висвітлена у працях В. Апатського, В. Богданова, П. Круля, В., Посвалюка. Сучасне музикознавство приділяє дедалі більше уваги регіональним аспектам виконавства, що сприяє глибшому розумінню формування національного музичного простору.

Рівненщина, з її потужним мистецьким потенціалом, є перспективним об'єктом таких досліджень. У працях Т. Прокопович, Я. Сверлюка, Б. Столярчука, С. Цюлюпи висвітлено окремі питання музичної освіти та виконавської практики в регіоні. Однак, еволюція школи гри на трубі на Рівненщині досі розглядається фрагментарно. Відсутність цілісного наукового узагальнення та потреба у збереженні регіональної виконавської спадщини стали підставою для написання цієї статті.

Мета статті – проаналізувати процес формування виконавських традицій гри на трубі в контексті музичного життя Рівненщини, окреслити ключові фактори, що вплинули на розвиток регіональної трубної школи, та виявити роль місцевих музичних закладів, викладачів і виконавців у становленні та розвитку професійного виконавства на духових інструментах.

Виклад основного матеріалу дослідження. Виконавська школа постає як складне культурно-мистецьке утворення, що інтегрує в собі історично сформовані виконавські практики, методичні підходи до навчання, а також індивідуальні стильові ознаки. Вона є результатом тривалого процесу спадкоємності виконавського досвіду, у межах якого національні традиції органічно поєднуються з вимогами часу та викликами сучасності. Попри прагнення до збереження ідентичності, виконавська школа не є статичним явищем – її розвиток зумовлений динамікою глобальних культурних процесів та актуальних тенденцій у сфері музичного мистецтва.

Належність виконавця до певної школи визначається низкою ознак, серед яких провідне значення мають освітні музичні заклади та педагогічні принципи їх працівників, особливості якості та характеру звуку, специфіка інтерпретації музичних творів і підходи до формування репертуару. Саме ці характеристики забезпечують унікальність кожної виконавської школи та сприяють формуванню індивідуального творчого почерку музиканта. Особливої уваги в цьому контексті набуває якість звуку, що постає не лише як технічний параметр, а й як естетична категорія, яка відображає рівень виконавської майстерності та глибину художнього бачення. Звучання інструмента нерідко виконує роль ключового ідентифікатора виконавської школи, втілюючи її естетичні і технічні орієнтири (Посвалюк, 2008).

Виконавська школа гри на трубі на Рівненщині сформувалася внаслідок багаторічного синтезу місцевих музичних традицій, загальнонаціональних тенденцій розвитку духової культури та впливів світової виконавської практики. Її становлення відбувалося в контексті діяльності мистецьких освітніх закладів регіону, які виступили ключовою платформою для професійної підготовки трубачів. Визначальну роль у цьому процесі відіграли висококваліфіковані педагоги, чия професійна й просвітницька діяльність забезпечила спадкоємність виконавських традицій і сприяла розкриттю творчого потенціалу молодого покоління музикантів.

У цьому контексті особливої актуальності набуває необхідність комплексного дослідження процесів формування трубної школи Рівненщини, зокрема виявлення її структурно-стильових особливостей, аналізу трансформацій у педагогічних підходах, а також оцінки внеску провідних викладачів у розвиток і збереження регіональної виконавської спадщини.

Історія музичної культури міста Рівного має глибоке історичне підґрунтя, значною мірою зумовлене впливом чеських мігрантів, які почали оселятися на території Волині з другої половини XIX століття. Чеські громади активно долучалися до культурного життя регіону, сприяючи не лише збагаченню місцевого музичного середовища, а й запровадженню нових форм музичного виконавства, що згодом стали невід'ємною частиною регіональної мистецької ідентичності.

Однією з ключових ініціатив чеських переселенців на території Волині, зокрема Рівненщини, стало створення аматорських оркестрів і вокально-хорових колективів, які відігравали значущу роль у музичному вихованні місцевого населення та сприяли формуванню середовища для підготовки майбутніх професійних виконавців. У цей період особливої популярності набули духові інструменти, серед яких провідне місце посіла труба. Її активне використання в ансамблевій і сольній практиці заклало ґрунтовні передумови для подальшого становлення духової виконавської школи регіону.

Формування духових ансамблів та оркестрів у межах чеського етнокультурного середовища відображало складні суспільно-культурні процеси, характерні для епохи динамічних трансформацій у Центрально-Східній Європі. Прагнення представників міщанських верств зберегти власну національну ідентичність, водночас інтегруючись у ширший європейський культурний простір, стимулювало пошук нових музичних форм і моделей організації виконавства. У цьому контексті особливого значення набули зразки австрійських військових капел, які слугували чеським музикантам еталоном високого рівня оркестрової підготовки та професійної виконавської майстерності.

Вагомий внесок у становлення духових колективів зробили колишні військові музиканти, які після завершення служби поверталися до цивільного життя. Їхній досвід, сформований у межах дисциплінованої оркестрової практики, сприяв підвищенню рівня професіоналізму місцевих духових ансамблів. У цей період активно впроваджувалися технічні інновації, зокрема вентильний механізм, що суттєво розширив технічні можливості духових інструментів і відкрив нові перспективи для репертуарного збагачення та вдосконалення виконавських технік.

З часом духова музика, яка на початковому етапі формувалася переважно за зразками військових оркестрів, поступово набула цивільного характеру. Оркестри, створені як чеськими переселенцями, так і представниками інших етнічних громад, стали невід'ємною складовою культурного простору Волині. Їхня активна участь у релігійних церемоніях, святкових подіях і суспільних ініціативах сприяла формуванню насиченого музичного життя регіону, водночас закріплюючи роль духових колективів як осередків мистецької взаємодії та культурної комунікації.

Вплив чеського населення на соціокультурний розвиток Волині не обмежувався лише сферою духової музики. Через активну участь у громадському житті, економічній діяльності, освітніх проєктах і культурно-просвітницьких ініціативах чеські переселенці зробили вагомий внесок в укріплення соціальної згуртованості, розвиток локальної інфраструктури та міжетнічного діалогу. Їхній культурний спадок, гармонійно інтегрований у багатонаціональний контекст регіону, став невід'ємною складовою історико-культурної ідентичності Волинського краю (Цюлюпа, 2019).

На початку XX століття Волинський регіон опинився в епіцентрі геополітичного суперництва між низкою європейських держав, зокрема Німеччиною, Польщею, Угорщиною та Румунією. Постійний зовнішній тиск ускладнював процеси культурної консолідації місцевого населення, а представники інтелігенції, позбавлені дієвих політичних інструментів, мали обмежені можливості впливу на суспільні трансформації. Водночас саме цей період відзначився посиленням міжкультурного обміну, який сприяв формуванню нових, синкретичних моделей культурної взаємодії. Взаємопроникнення різних етнічних традицій створювало підґрунтя для появи нових форм культурного вираження, у яких органічно поєднувалися місцеві та привнесені елементи (Цюлюпа, Сергійчук, 2021).

Період Першої світової війни супроводжувався значним зростанням чисельності військових формувань на теренах України, що зумовило підвищений попит на духові оркестри в армійських структурах. Ця тенденція зберігалася і в міжвоєнні десятиліття, коли на території західноукраїнських земель дислокувалися військові частини армій різних держав – зокрема польської, російської та української. Майже кожне з таких формувань мало у своєму складі духовий оркестр, який виконував не лише військово-церемоніальні, а й культурно-просвітницькі функції, активно залучаючись до громадських заходів, святкових подій і публічних концертів.

У цих умовах військова духовна музика поступово трансформувалася у важливий елемент культурного життя, справляючи суттєвий вплив на формування мистецького середовища регіону. Збільшення кількості оркестрів спричинило зростання попиту на кваліфікованих виконавців, що, у свою чергу, стимулювало створення спеціалізованих навчальних курсів і шкіл з підготовки музикантів-духовиків. Розширення сфери військово-музичної діяльності сприяло не лише розвитку музичної освіти, але й загальному піднесенню культурного рівня населення.

Концертна та освітня діяльність військових духових оркестрів відігравала важливу роль у популяризації духової музики та формуванні музичних смаків місцевої аудиторії. Завдяки регулярним виступам, участі в урочистостях і громадських заходах ці колективи виконували не лише утилітарну функцію забезпечення церемоніалу, а й виступали своєрідними каталізаторами культурного розвитку регіону. Їхня активність справила помітний вплив на музичну культуру епохи та залишила вагомий слід у регіональній музичній спадщині (Прокопович, 2013).

Початок XX століття став періодом формування основ музичної освіти на Рівненщині. На початковому етапі навчання мало здебільшого факультативний характер і здійснювалося у межах загальноосвітніх установ. Музичні класи дозволяли учням ознайомлюватися з елементарною теорією музики, основами вокалу та гри на різних інструментах, що створювало підґрунтя для подальшого системного навчання. Попри відсутність сталої організаційної структури, ці ініціативи стали важливими передумовами для становлення професійної музичної освіти в регіоні.

З часом, у відповідь на зростаючий попит на музичну освіту та загальне культурне піднесення регіону, музичні класи трансформувалися у більш організовані форми. Відкриття музичної школи в Рівному у 1939 році стало знаковим етапом у розвитку фахової музичної підготовки на території області. Заклад забезпечував систематичну музичну освіту за різними напрямками та сприяв формуванню професійних навичок у молодих музикантів. Розширення навчальних відділів і освітніх програм дозволило школі стати осередком підготовки кваліфікованих кадрів, що істотно вплинуло на культурне життя міста. У 1993 році школі було присвоєно ім'я видатного українського композитора Миколи Лисенка – це стало символічним визнанням внеску закладу в національну музичну культуру та підкреслило його вагомий роль у збереженні й розвитку традицій українського музичного мистецтва.

Рівненська музична школа №1 імені М. В. Лисенка з моменту свого заснування має відділ духових та ударних інструментів, де працювали видатні педагоги, зокрема трубачі Є. М. Назарець, М. О. Невірковець, М. М. Дзядук та Л. Л. Дубчак, що суттєво вплинули на музичне життя регіону. Наразі клас труби очолює викладач-методист М. Й. Гамбель, а паралельний клас веде Р. І. Ковальчук, які продовжують традиції висококваліфікованої підготовки трубачів у регіоні.

Рівненська дитяча музична школа №2, заснована в 1974 році, відіграла важливу роль у розвитку музичної освіти на Рівненщині. Протягом свого існування вона стала осередком підготовки молодих талантів, серед яких чимало випускників досягли значних успіхів у професійному музичному світі.

Важливу роль у формуванні місцевої школи гри на трубі відіграли висококваліфіковані педагоги, такі як Ю. Г. Шапіро, В. І. Хрін, Ю. В. Островський, В. В. Чорноморець та С. В. Климчик. Їхня праця сприяла розвитку виконавської майстерності учнів і підвищенню рівня музичної культури регіону.

У 1955 році в Рівному було засновано музичне училище, яке стало важливим центром підготовки музикантів середньої ланки. Заклад виховував виконавців, диригентів, педагогів та музикознавців, значно впливаючи на розвиток музичної культури регіону. Згодом училище стало одним із основних осередків музичної освіти в Західній Україні, сприяючи збереженню місцевих традицій та формуванню нових талантів.

Протягом часу клас труби в училищі очолювали видатні педагоги, зокрема Ю. Л. Бокій, В. М. Прибора, С. Б. Корнілов, А. М. Кібіта, Г. В. Козійчук та В. М. Борінов. Наразі на відділі духових та ударних інструментів Рівненського музичного фахового коледжу клас труби веде молодий педагог Д. Сиротюк.

У 1960-ті роки в Рівному також функціонували навчальні заклади, які стали важливими освітніми осередками для регіону. У 1969 році на базі Рівненського філіалу Київського технологічного інституту легкої промисловості був створений Рівненський культурно-освітній факультет Київського інституту культури ім. О.С. Корнійчука. У 1971 році був організований відділ духових та ударних інструментів, де клас труби очолювали педагоги М. І. Литвак та О. Г. Садовий.

Олексій Садовий – старший викладач кафедри

*Степан Цюлюпа –
завідувач кафедри*

На даний час клас труби на кафедрі духових та ударних інструментів факультету музичного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету очолюють провідні фахівці у галузі музичної освіти. Це завідувач кафедрою, заслужений діяч мистецтв України, кандидат педагогічних наук, професор С. Д. Цюлюпа, та заслужений артист України, доцент О. В. Сіончук.

Кафедра духових та ударних інструментів відіграє важливу роль у підготовці висококваліфікованих музикантів, зокрема трубачів, використовуючи передові методики навчання. Особливістю освітнього процесу є індивідуалізований підхід до студентів, що дозволяє враховувати їхні індивідуальні особливості та творчий потенціал. Викладачі кафедри активно інтегрують сучасні педагогічні технології в процес навчання, забезпечуючи студентам можливості для розвитку не тільки технічних навичок, а й артистичних здібностей. Студенти отримують можливість брати участь у майстер-класах, організованих за участю відомих музикантів, що сприяє їх професійному зростанню та розширенню культурного кругозору.

Крім того, викладачі кафедри займаються активною науково-дослідною роботою, організовують конференції, на яких обговорюються питання розвитку духової музики в Україні та світі, а також публікують результати своїх досліджень у наукових збірниках, таких як «Історія становлення та перспективи розвитку духової музики в контексті національної культури України та зарубіжжя». Ці публікації стають важливим ресурсом для науковців і педагогів не тільки з України, а й з інших країн, сприяючи розвитку музичної науки та обміну досвідом.

З 2005 року кафедра духових та ударних інструментів Рівненського державного гуманітарного університету ініціювала проведення Всеукраїнського, а згодом Міжнародного конкурсу виконавців та ансамблів на духових та ударних інструментах імені В'ячеслава Старченка. Цей конкурс уже 20 років діє на теренах музичного мистецтва України і став важливим осередком для популяризації жанру духової музики,

Серед важливих ініціатив кафедри варто виокремити конкурс виконавців на ударних інструментах імені Л. Котлара. Цей проєкт відіграє значну роль у збереженні та розвитку національної школи гри на ударних інструментах. Його проведення свідчить про актуальність спеціалізованої підготовки виконавців на ударних інструментах у сучасному мистецькому просторі, а також забезпечує якісну платформу для виявлення молодих талантів, розширення їхньої професійної компетентності та популяризації інструментального мистецтва.

Комплексний підхід до організації конкурсної діяльності в регіоні формує сприятливе освітньо-культурне середовище, яке поєднує академічну традицію з інноваційними методами підготовки виконавців. Рівненщина поступово утверджується як вагомий центр духової та ударної виконавської школи, що збагачує національний мистецький простір і сприяє формуванню культурної ідентичності України в контексті світових процесів.

Висновки. Аналіз процесу становлення виконавської школи гри на трубі на Рівненщині засвідчує, що розвиток цього напрямку є результатом тривалої взаємодії локальних музичних традицій із загальноукраїнськими й світовими тенденціями розвитку жанру духової музики. Формування виконавських підходів ґрунтувалося на діяльності регіональних музичних освітніх інституцій, серед яких ключове місце посідають Рівненські дитячі музичні школи, Рівненський фаховий музичний коледж, а також кафедра духових та ударних інструментів факультету музичного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету.

Визначальний вплив на становлення трубної школи справили постаті провідних науковців, педагогів – виконавців і методистів, які не лише здійснювали фахову підготовку молодих музикантів, а й забезпечували спадкоємність національних традицій гри на трубі, адаптуючи їх до сучасних художньо-освітніх реалій.

Значну роль у популяризації духової музики та активізації регіонального музичного середовища відіграє проведення мистецьких конкурсів і фестивалів різного рівня – зокрема, «Сурми», імені В. Старченка та Л. Котлара та ін. Ці заходи сприяють не лише фаховій самореалізації молодих виконавців, а й інтеграції регіональної трубної школи у загальноукраїнський і міжнародний культурний простір. Вони є ефективним чинником підвищення якості музичної освіти, збереження та оновлення духової інструментальної спадщини регіону.

Отже, виконавська школа гри на трубі на Рівненщині на сучасному етапі постає як динамічна, відкрито структурована система, що поєднує історичну тяглість із інноваційними тенденціями розвитку музичного мистецтва, забезпечуючи неперервність професійної традиції в умовах змінного соціокультурного середовища.

Перспективи подальших досліджень. Подальші наукові розвідки доцільно зосередити на вивченні індивідуальних виконавських стратегій провідних трубачів Рівненщини, аналізі репертуарної політики навчальних закладів, а також на дослідженні впливу міжкультурних контактів на формування сучасної регіональної виконавської школи. Перспективним є також порівняльний аналіз трубної освіти в різних областях України з метою виявлення спільних тенденцій і локальних особливостей.

Список використаної літератури

1. Посвалюк, В. Т. (2008). Шляхи становлення і проблеми розвитку української школи виконавства на трубі: історичний, професійно-виконавський, теоретико-методичний аспекти: автореф. дис. ... док. мистецтвознавства: 17.00.03. Київ. 38 с.
2. Прокопович, Т. Ю. (2013). Військові духові оркестри в культурі провінційного міста: Рівне музичне між двома світовими війнами (1920-1939 рр.). *Історія становлення та перспективи розвитку духової музики в контексті національної культури України та зарубіжжя*. Рівне: Волинські обереги. Вип. 5. С. 151-156.
3. Столярчук, Б. Й. (2009). Рівненській дитячій музичній школі №1 ім. М.В. Лисенка – 70 (1939 – 2009). Рівне: видавець Олег Зень. 196 с.
4. Цюлюпа, С. Д., Барабаш, В. (2019). Виконавство на трубі в культурно-мистецькому житті Рівненщини. *Нова педагогічна думка*. Рівне: РОШПО. №1 (97). С. 171-174.
5. Цюлюпа, Н. Л., Сергійчук, Д. Р. (2021). Культурно-історичні передумови становлення і розвитку фортепіанного мистецтва на Рівненщині. *Мистецтвознавчі записки*. Київ: НАКККім. Вип. 39. С. 145-148.

Наукове видання

**ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ДУХОВОЇ МУЗИКИ В КОНТЕКСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ
УКРАЇНИ ТА ЗАРУБІЖЖЯ**

Збірник наукових праць

ВИПУСК 17

Редактор-упорядник
Степан Цюлюпа

Верстка
Віталій Власюк

Підписано до друку 28.05.2025 р. Формат 60х84 1/8. Папір офсет.
Гарнітура "Times". Друк цифр. Ум. друк. арк. 12,09. Наклад 100 пр. Зам. 40.
Видавництво "Волинські обереги".
33028 м. Рівне, вул. 16 Липня, 38; тел./факс: (0362) 62-03-97;
e-mail: oberegi97@ukr.net
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єкта
видавничої справи ДК № 270 від 07.12.2000 р.
Надруковано в друкарні видавництва "Волинські обереги".